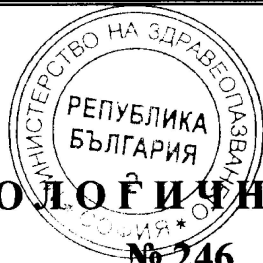

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

пл. „Св. Неделя“ № 5, София 1000

www.mh.government.bg

БАЛНЕОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 246

от 15.08.2023 г.

Тази балнеологична оценка удостоверява, че минералната вода, добита от водовземно съоръжение

каптиран естествен извор „Трънска Банка“

находище на минерална вода „Трънска Банка“, с. Банка, община Трън, област Перник има следните:

А. Геоложки и хидроложки характеристики:

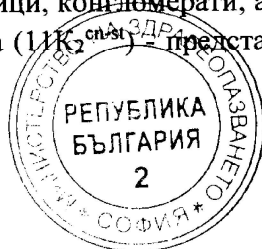
Местоположение

Дренажната зона и водоизточниците на минерална вода на находището са разположени в долината на р. Ябланица при с. Банка, община Трън.

Формираща среда на минералната вода

Минералната вода на находището се формират в напорна карстово-пукнатинна водообменна система, развита в Любашка моноклинала на Крайщидно-Средногорската морфоструктура област.

В геоложко отношение районът е изграден от триаски (T₁) материали: Мърводолска свита (mv T₁) - представена от пъстроцветни пясъчници, алевролити, аргилити, Любашка свита (l T₁) - представена от пясъчници, мергели и варовици; материалите на юра - креда: Сливнишка свита (slJ₂ K₁) - представена от силно окарстени масивни варовици, кредни (K₁₋₂) материали: Паратургонска задруга (7K₁^{b-ap}) - представена от пясъчливи варовици и мергели. Въгленосна задруга (8K₂¹) - представена от пясъчници, конгломерати, алевролити, глинени, въглища и глинести мергели. Варовиково-мергелна задруга (11K₂^{sp-st}) - представена от глинести варовици, мергели и варовити пясъчници.

Подхранване на находището

Минералната вода е с атмосферно-инфилтрационен произход. Подхранването на находището е за сметка на инфилтрацията на валежни води в зоната на разкритията на земната повърхност на материалите на Сливнишката свита и Параурогонската задруга.

Колектор на минералната вода

Колектор на минералната вода са варовиците на Сливнишката свита.

Експлоатационни водоизточници на минерална вода в находището

Минералната вода на находището се дренира в зоната на с. Банкя от две групи каптирани естествени извори - западна изворна група „Трънска Банкя – Реката“ в коритото на р. Ябланица, състояща се от два каптирани извора и Каптиран естествен извор „Трънска Банкя“ в източния скат на долината на р. Ябланица.

Каптиран естествен извор „Трънска Банкя“ дренира минерална вода със сезонно променяща се температура 19 - 21 °С и дебит 19 - 54 л/сек.

Експлоатационни ресурси

Със Заповед № РД-1234 от 14.12.2002 г. на министъра на околната среда и водите за находище „Трънска Банкя“ - водовземно съоръжение каптиран естествен извор „Трънска Банкя“ са утвърдени локални експлоатационни ресурси минерална вода, както следва:

Водовземно съоръжение	Локални експлоатационни ресурси от минерална вода			Температура °С	Локални експлоатационни ресурси от хидрогеотермална енергия		
	Q _{кп} (л/сек)	Q _{кп} (л/сек)	Q _{кп} (л/сек)		Q л/сек	ΔT °С	G _{кп} kJ/s
Каптиран естествен извор „Трънска Банкя“	16,00	22,00	Самоизлив на кота +639,25 м	19,5	-	-	-
	38,00						

Каптиране

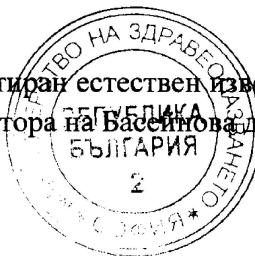
Каптиран естествен извор „Трънска Банкя“ е каптиран през 1926 г. посредством дренажна галерия с дължина 24,5 м, прокарана в източния скат на долината на р. Ябланица на кота 639,24м, на около 20 м над коритото на р. Ябланица.

От 0,00 м до 8,50 м галерията пресича склонов насип, представен от глинесто-песъчливи материали. В този участък галерията е укрепена с бетонова облицовка с дебелина 0,3 м по целия напречен профил.

От 8,50 м до 24,50 м галерията пресича окарстени варовици. В този участък галерията е укрепена с бетонова облицовка, която в долната част на стените е прекъсната за вливане на подземната вода от варовиците в галерията. Краят на галерията завършва конусообразно и е необлицован. Водопритокът в галерията е в интервала 8,50 - 24,50 м.

Санитарно-охранителна зона

Санитарно-охранителната зона на каптиран естествен извор „Трънска Банкя“ е учредена със Заповед № СОЗ-07 от 16.03.2004 г. на директора на Басейнова дирекция „Дунавски район“.

Б. Състав:

1. Аниони	mg/l	eq%
F ⁻	< 0,05	0,000
Cl ⁻	3,19	1,713
SO ₄ ²⁻	6,79	2,691
CO ₃ ²⁻	< 6,00	0,000
HCO ₃ ⁻	306,31	95,596
HSiO ₃ ⁻	-	0,000
NO ₃ ⁻	< 1,00	0,000
NO ₂ ⁻	< 0,05	0,000
Сума:	316,29	~100,00

Сух остатък при 180°C	265 mg/l
Сух остатък при 260°C	248 mg/l
Електропроводимост	458 µS/cm
pH	7,69

2. Катиони	mg/l	eq%
NH ₄ ⁺	< 0,05	0,000
Ca ²⁺	72,14	67,558
Mg ²⁺	18,00	27,799
Na ⁺	4,97	4,057
K ⁺	1,21	0,578
Fe-общо	0,02	0,008
Li ⁺	< 0,05	0,000
Mn ²⁺	< 0,02	0,000
Сума:	96,34	~100,00

H ₂ SiO ₃	16,06 mg/l
Обща минерализация	429 mg/l
Въглероден диоксид	9,2 mg/l
Сероводород	0,00 mg/l
Дебит	38 l/s
Температура	20,1 °C

Външен вид: Водата е безцветна, без вкус и без мирис.

3. Микроелементи (mg/l)

Алуминий	0,080	Селен	< 0,010
Арсен	< 0,010	Живак	< 0,001
Антимон	< 0,005	Цинк	0,019
Кадмий	< 0,003	Барий	0,037
Хром	< 0,005	Бор	0,079
Мед	< 0,050	Сребро	< 0,050
Никел	< 0,005	Цианиди	< 0,010
Олово	< 0,010		

Данните са съгласно Протоколи от изпитване № 38 от 01.03.2023 г. на Специализирана лаборатория за анализ на минерални води към „НСБФТР“ ЕАД, гр. София и Протокол за контрол на вода № 0030-09 от 13.02.2023 г. на РЗИ Перник.

4. Радиологични показатели

Обща α- активност	0,071±0,017 Bq/l	Радон-222	1,79±0,45 Bq/l
Обща β- активност	0,092±0,011 Bq/l	Естествен уран	0,0051±0,0011 mg/l
Радий-226	0,079±0,037 Bq/l	Обща индикативна доза	< 0,1 mSv/year
Тритий	< 2 Bq/l		

Данните са съгласно Протоколи за контрол на радиологичните показатели на вода № W 043a и № W 043b от 05.04.2023 г. на Орган за контрол от вид А при НЦРРЗ и Протокол от изпитване № 01-0283 от 27.04.2023 г. на Акредитирана лаборатория за изпитване към ГД „Лабораторно-аналитична дейност“ на Изпълнителна агенция по околна среда.

5. Микробиологични показатели

Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 20 + 2 °С за 72 ч.	0 КОЕ/см ³	Ешерихия коли при 43°С	0/250 см ³
Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 37 + 1 °С за 24 ч.	0 КОЕ/см ³	Фекални стрептококи (ентерококи)	0/250 см ³
Колиформи при 37°С	0/250 см ³	Спорообразуващи сулфитредуциращи анаеробни бактерии	0/50 см ³
		Псевдомонас аеругиноза	0/250 см ³

Данните са съгласно Протокол за контрол на вода № 0030-09 от 13.02.2023 г. на РЗИ Перник.

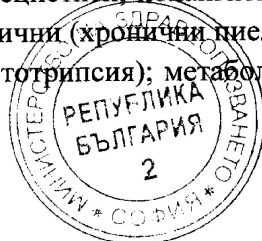
Заклучение:

Общата минерализация на минералната вода от каптиран естествен извор „Трънска Баня“ находище на минерална вода „Трънска Баня“, с. Баня, община Трън, област Перник е 429 mg/l. Характеризира се като слабо минерализирана, хидрокарбонатна, калциево-магнезиева вода, бедна на натрий без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти и стойностите на радиологичните показатели са в границите на нормите за минерални води. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ, бр. 79 от 1987 г., посл. изм. бр. 70 от 2004 г.).

В. Свойства:

Лечебно-профилактичните свойства на водата се определят от нейната минерализация и наличието на хидрокарбонатно-калциево-магнезиеви съставки. Питейното балнеолечение с този вид води оказва въздействие основно върху стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи. Те намаляват лекостепенно хиперацидитета на стомашния сок, ако се приемат 60-90 минути преди хранене, стимулират кинетиката на жлъчните пътища и имат противовъзпалително действие върху секреторната функция на черния дроб. Калциевите хидрокарбонатни води действат по-силно противовъзпалително на пикочните пътища, влияят благоприятно върху лигавицата на пикочопроводите, увеличават диурезата, влияят по пътя на вегетативната нервна система върху моториката на уретерите и това подпомага отделянето на конкременти. Калциевият йон е един основните структурни елементи на костната тъкан, оказва влияние върху възбудимостта на нервната система, съкративността на мускулните влакна, обмяна на веществата, топлорегулацията и образуването на редица хормони. Магнезиевият йон има седативно действие, вазодилатативно и антиспатично действие, понижава нивото на холестерола в кръвта, участва в процесите на въглехидратната обмяна и обмяната на калция и фосфора, възпрепятства образуването на фосфатни конкременти в бъбреците. Също има антитоксично действие.

При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответното *темперирание*) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: стомашно-чревни (хронични гастрити, гастродуоденити с намалена стомашна секреция, язвена болест, ентероколити свързани с намалена моторика на чревния тракт и др.); жлъчно-чернодробни (жлъчно-каменна болест, хронични холецистити, холангити, хронични хепатити, дискинезии на жлъчни пътища и др.); бъбречно-урологични (хронични пиелонефрити, хронични цистити, уратна и оксалатна литиаза, състояния след литотрипсия); метаболитни (подагра, затлъстяване, захарен диабет и др.).

Използването на минералната вода за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика е по лекарско назначение, при спазването на строго определени методики и дозировки (количество на приетата вода, температура и начин на приемане, продължителност на лечебно-профилактичния курс).

Инхалационно лечение: при хронични възпалителни заболявания на горни и долни дихателни пътища.

При използване за външно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответно *темпериране*) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: на дегенеративни и възпалителни (в ремисия) - артрозоартрити, коксартрози, ревматоиден артрит, анкилозиращ спондилоартрит и др.); на периферната нервна система (дископатии, радикулити, плексити, полирадикулоневрити и др.); след оперативни интервенции на опорно-двигателния апарат (за кинезитерапия при посттравматични и постоперативни състояния).

Противопоказания за външно балнеолечение: специфични заболявания; онкологични заболявания; инфекциозни заболявания; заболявания в остър стадий и декомпенсирана функция на органи и системи; ХИБС - с ритъмни нарушения, епилепсия.

Минералната вода може да бъде използвана за хигиенни и спортно-рекреативни цели след съответно *темпериране*.

В случаите, когато минералната вода от каптиран естествен извор „Трънска Баня“ находище на минерална вода „Трънска Баня“, с. Баня, община Трън, област Перник се ползва за цели различни от посочените в балнеологичната оценка или когато водата се ползва по начин, който променя минералния състав посочен в балнеологичната оценка, следва да бъде получено одобрение от Министерство на здравеопазването за всяка конкретна цел и начин на нейното приложение.

ЗА МИНИСТЪР:
ДОЦ. МИХАИЛ ОКОЛИЙСКИ
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
(Съгласно Заповед № РД-01-362 от 28.06.2023 г.)

